

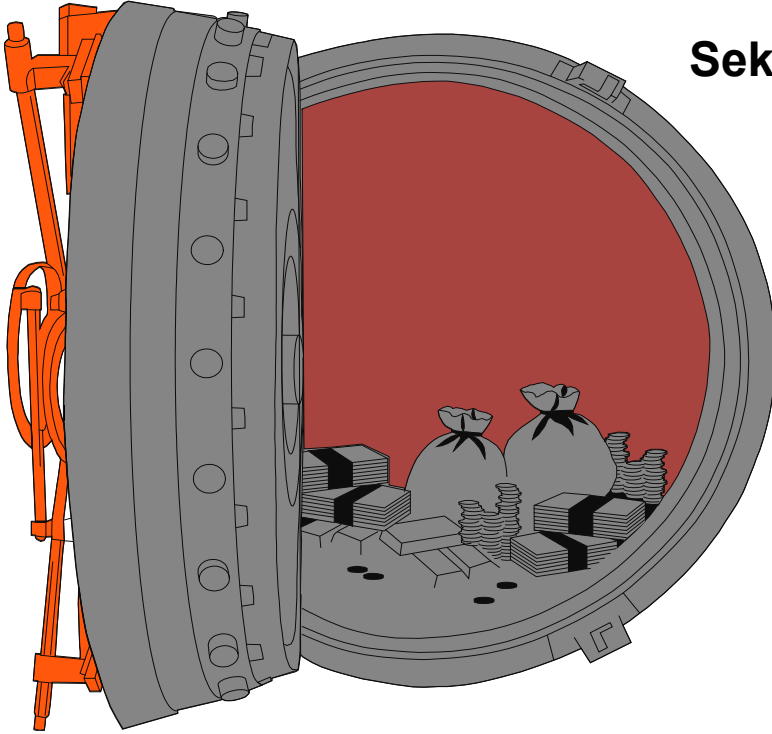
(Nihai) Tüketici kimdir ?

- **Kişisel arzu, istek ve ihtiyaçları için ürünleri satın alan ya da satın alma kapasitesinde olan gerçek kişidir.**
- Karşılancak istek ve ihtiyaçları olan
- Harcanacak geliri (satın alma gücü) bulunan
  - Kullanılabilir kişisel gelir
  - İsteğe bağılı satın alma gücü
- Bunu harcama isteğı olan
- Kişiler

Müşteri ve tüketici

aynı kişi midir?

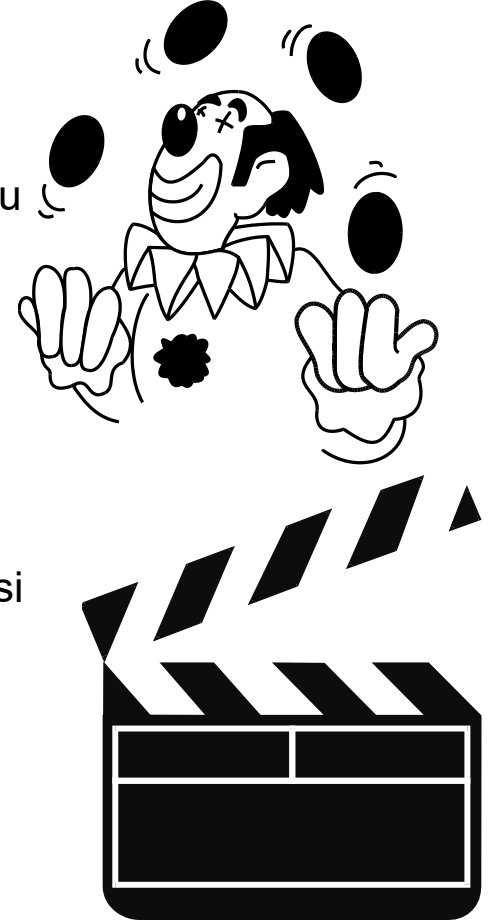

Sektörlere göre Farklı tüketiciler

- Seyirci
- İzleyici
- Okuyucu
- Dinleyici
- Seçmen
- Yolcu
- Hasta
- Müvekkil
- Müdavim
- Turist
- Öğrenci
- Taraftar
- Sigortalı
- Abone
- Üye
- Mükellef
- ...

Tüketici rolleri

- **Başlatıcı**
  - İstek ve ihtiyaçların karşılanmadığını belirleyen ve bu durumun değişmesini öneren
- **Etkileyici**
  - Bilinçli ya da bilinçsiz olarak söz ya da davranışla, satın alma kararını, satın almayı, ürün ya da hizmet kullanımını etkileyen kişi
- **Karar verici**
  - Son seçimi kabul ettirmede finansal güç veya otoritesi olan kişidir.
- **Satın alıcı**
  - Satınalma işlemini gerçekleştiren kişi
- **Kullanıcı**
  - Satın alınan ürünü kullanan, tüketim eylemini gerçekleştiren

Tüketici davranışı

Kapsamı

- Kişinin ekonomik ürünleri satın alma ve kullanmadaki kararları ve bununla ilgili faaliyetleri
- Tüketici faaliyetleri zihinsel, duygusal ve fiziksel niteliklerde olabilir
- Tüketici davranışı bir amacı gerçekleştirmek için güdülenmiş davranıştır.
- Amaç, istek ve ihtiyaçları karşılamaktır.

Tüketici davranışı

- Bireylerin bir mal ya da hizmetleri **elde etme kullanmalarıyla ilgili etkinlikler** ve bu etkinliklere **yol açan, belirleyen** karar süreçleridir.
- Gerek makro pazarlama ve gerekse mikro pazarlama açısından tüketici davranışının analizi, arz talep uyumlaştırılması ve tüketici tatmini için önemli ve zorunludur.

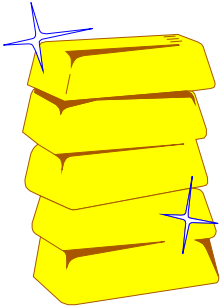
Tüketici

İktisadi mal ve hizmetleri belirli bir bedel karşılığında satın alarak kullanan kişi

Nihai Tüketiciler

Endüstriyel (örgütsel)
tüketiciler

Endüstriyel alıcı ve aracılar, kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar, hükümet birimleri

Tüketicinin Satınalma Davranışı

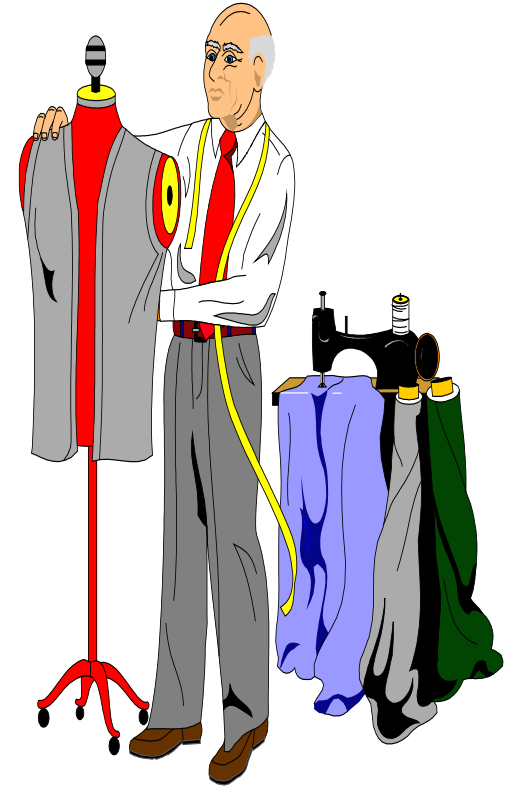
Tüketicilerin

- Hangi ürünü ve/veya markayı
- Nereden
- Ne miktarda
- Niçin
- Nasıl
- Ne zaman

satın aldığı veya almadığının göstergesidir.

Pazarlama yöneticileri tüketici davranışları ile neden ilgilenirler?

- Kuruluşların pazarlama uygulamalarına tüketicilerin tepkisi bir başarı ölçütü olarak değerlendirilmektedir.
- Pazarlama anlayışı tüketicilerin ihtiyaçlarının tatminini ön planda tutmaktadır.
- Tüketici davranışlarının anlaşılması pazarlama yöneticilerine strateji belirleme ve plan yapma fırsatı vermektedir.

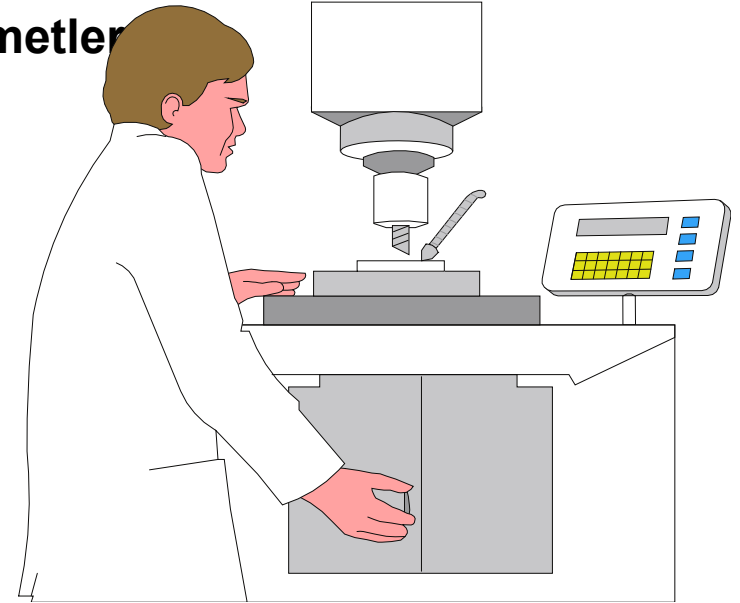

Tüketici davranışını daha iyi anlamak için

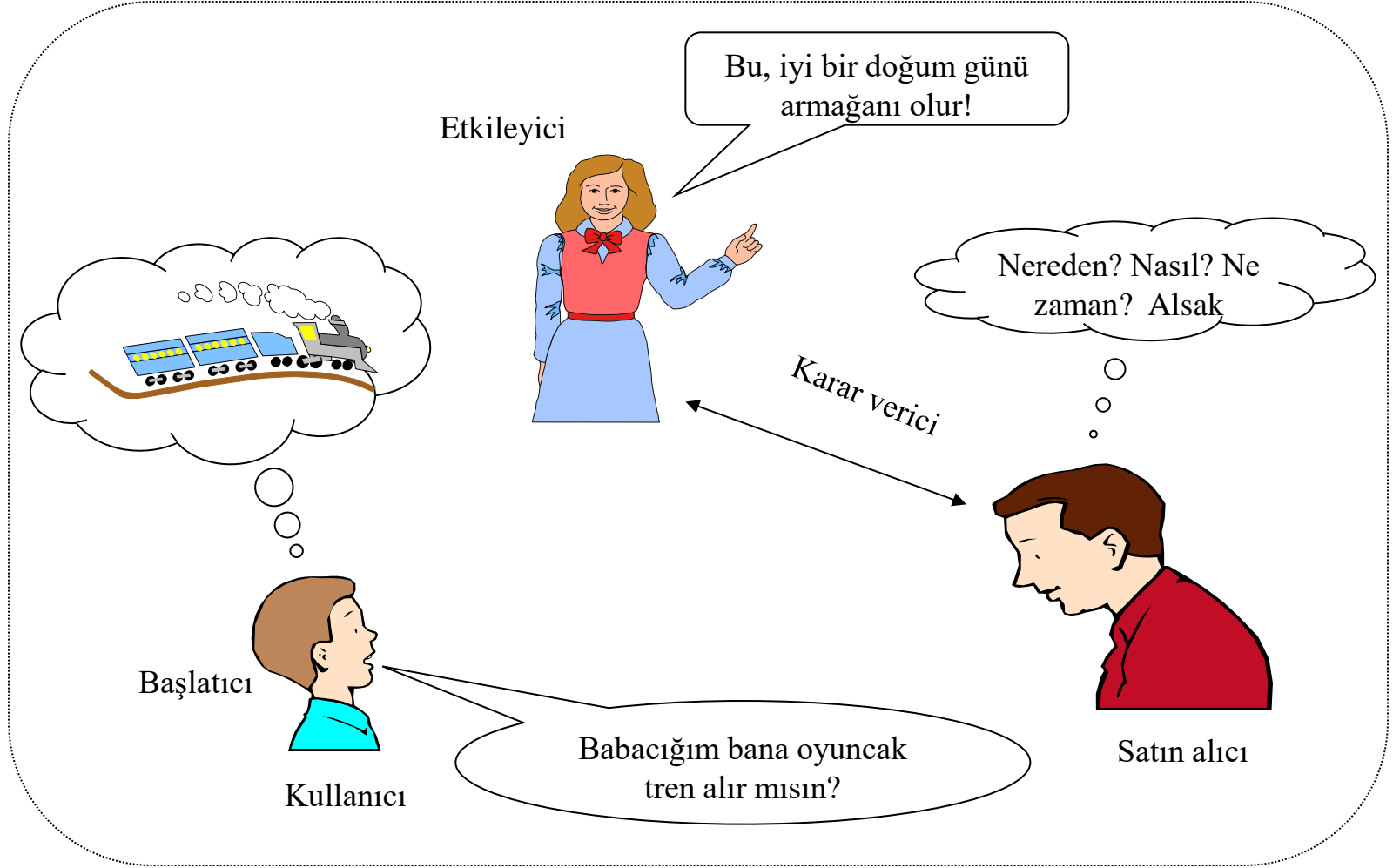
bilinmek istenenler

(hakkında araştırma yapılan başlıca konular)

- **Pazarı oluşturan tüketicilerin tanınması**
- **Tüketicilerin satın aldıkları mal ve hizmetler**
- **Satınalma zamanları**
- **Satın almanın kim için olduğu**
- **Satınalma nedenleri**
- **Satınalma yerleri**
- **Rasyonellik - Duygusallık**
- **Karar verme/ problem çözme**
- **Bireysel farklılıklar**
- **Durumsal faktörler**
- **Dışsal değişkenler**

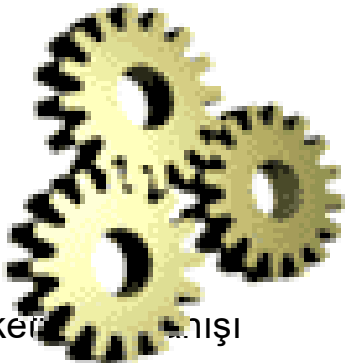
Tüketici Hangisi?

Tüketici davranışının incelenmesinde

Varsayımlar

- Tüketici davranışı güdülenmiş bir davranıştır.
- Tüketici davranışı bir süreçtir
- Tüketici davranışı karmaşıklık ve zamanlama açısından farklılıklar gösterir.
- Tüketici davranışı farklı rollerle ilgilenir.
- Tüketici davranışı çevre faktörlerinden etkilenir
- Tüketici davranışı farklı kişiler için farklılıklar gösterebilir.
- Tüketici davranışı çeşitli faaliyetlerden oluşur

Tüketici davranışları

- Ürünler hakkında düşünme,
- Reklamları ve gösterimleri izleme
- Seçenekleri Değerlendirme
- Mağazaları dolaşma,
- satış elemanları ile görüşme
- Ürünü temin etme
- Ürünü kullanıma hazırlama
- Ürünü kullanma
- Deneyimi artırma
- Aileye ya da arkadaşlara anlatma
- Şikayet
- Diğerlerini gözlemleme
- Ürün hakkında konuşma
- Satılmaya karar verme
- Ödemede bulunma
- Bakım yapma
- Bir dahaki satın almaya hazırlanma
- Ürünü elden çıkarma
- Ödemeleri düzenleme

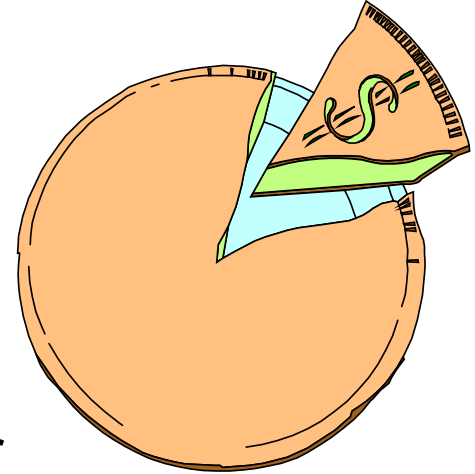
İnsan/tüketici davranışını açıklamaya çalışan modeller

Engel Kanunları

(Alman istatistikçi Ernst Engel)

Aile geliri yüzde olarak arttıkça;

- Yiyecek maddelerine yapılan harcamalar yüzde olarak azalır
- Giyim giderleri ve zorunlu harcamalar yüzde olarak pek deęişmez
- Zorunlu olmayan, lüks maddelere yapılan harcamalar yüzde olarak artar

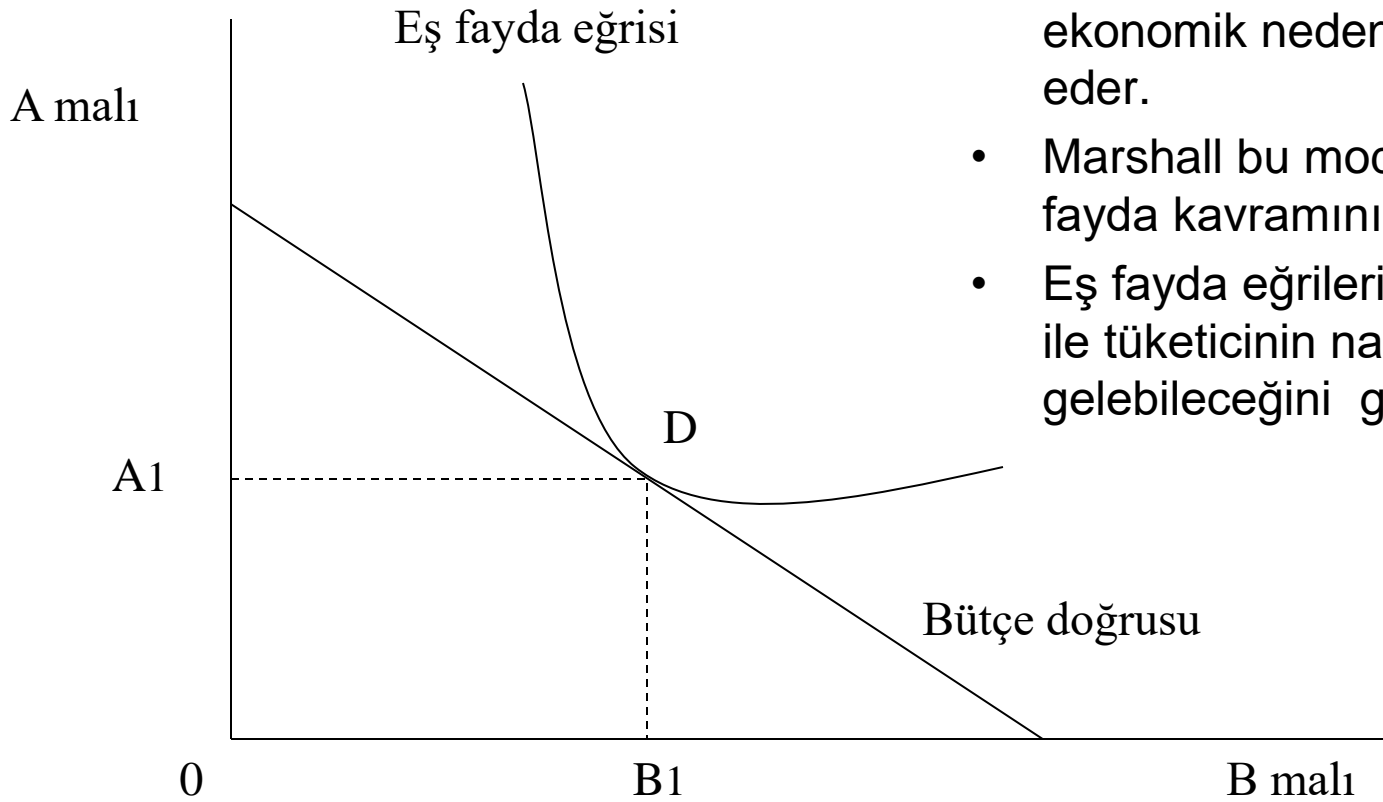

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi

Marshall Modeli

- Klasik iktisatçıların yaklaşımına göre insan rasyonel ve ekonomik nedenlerle hareket eder.
- Marshall bu modele marjinal fayda kavramını eklemiştir.
- Eş fayda eğrileri (Allen-Hicks) ile tüketicinin nasıl dengeye gelebileceğini göstermişlerdir.

Marshall Modeline yöneltilen eleřtiriler

- Tüketicici davranışını etkileyen kültürel, sosyal, psikolojik faktörleri yok sayması
- Rasyonel davranabilmek için tüketicilerin sahip olması gereken bilgi birikimine her tüketicici sahip değildir.
- Dayanıksız tüketim mallarında - dayanıklı tüketim mallarına göre daha geçerli bir modeldir.

Freudian Model

psikolojik çözümleme

- **Id: İlkel benlik (tatmin edilmemiş duygular)**
- **Ego: Benlik (denge kurucu)**
- **Süper ego: Üst benlik (vicdan ve ahlaki değerler)**

Pavlovian Model

- Tüketiciyi belli uyarıcılarla şartlandırmak mümkündür.
- Bu uyarıcılarla uyarılan tüketicilerde belirli istekler uyandırılabilir
- Uyarıcıya gösterilen tepkinin tekrarlanması sağlanabilirse
- Tüketicinin göstermekte olduğu davranış pekiştirilmiş olur.

Veblen'in Toplumsal-Ruhsal Modeli

- İnsan ihtiyaçları ve davranışları büyük oranda üyesi olduğu ya da olmak istediği gruplar tarafından belirlenir.
- Toplum kültürü, alt kültürü ve referans grupları kişinin ihtiyaçlarını ve davranışlarını belirler.

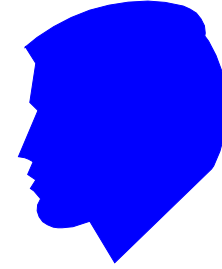
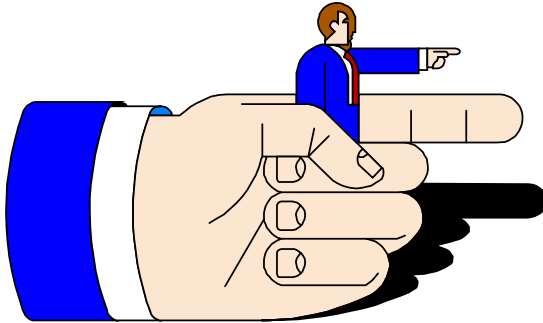
Engel-Kollat-Blackwell Modeli

- Problemin ortaya çıkışı
- Problemi tanımlama
- Araştırma
- Alternatifleri belirleme
- Alternatifler arasından seçim yapma
- Sonuçları değerlendirme

Howard-Sheth Modeli

- Her satın alma davranışı aynı derecede önemli değildir. Buna göre üç tür satın alma davranışı vardır:
  - Otomatik satın alma davranışı
  - Sınırlı sorun çözme davranışı
  - Sınırsız sorun çözme davranışı

- Dört temel değişkeni:
  - Girdi değişkenleri
  - Algısal ve öğrenme değişkenleri
  - Çıktı değişkenleri
  - Çevresel değişkenler

Tüketici davranışı genel modeli

Öncekilerin birleştirilmiş hali

Tüketici Davranışı

